

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

H. Looij (BBB)

(d.d. 17 augustus 2026)

Nummer
4464

Onderwerp
Particulier gebruik van bestrijdingsmiddelen en gevolgen voor
bodem en water

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De langdurige bestrijding van het mediterrane draaigatje in Alphen aan den Rijn roept vragen op over een breder onderwerp: het gebruik van bestrijdingsmiddelen door particulieren en de mogelijke gevolgen daarvan voor bodem, biodiversiteit en waterkwaliteit.

Uit recente berichtgeving blijkt dat bewoners vanwege de ernstige overlast zelf al jarenlang verschillende bestrijdingsmiddelen gebruiken. Daarbij wordt onder andere een middel met de werkzame stof deltamethrin genoemd. Deltamethrin is een insecticide waarvoor vanwege risico's voor onder andere waterorganismen en niet-doelinsecten strikte gebruiksvoorschriften gelden.

Een bewoner geeft bovendien aan dat bij zijn bestrijding niet alleen mieren, maar ook kevers en slakken sterven en dat naar zijn inschatting nauwelijks nog regenwormen in zijn tuin voorkomen.

Deze casus staat mogelijk niet op zichzelf. Stichting Agrifacts (STAF) heeft eerder aandacht gevraagd voor bestrijdingsmiddelen en biociden uit consumentenproducten als mogelijke bron van belasting van het milieu en oppervlaktewater.

Voor het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water is het van belang een zo volledig mogelijk beeld te hebben van de verschillende bronnen van stoffen die de chemische en ecologische waterkwaliteit beïnvloeden. Daarbij moet naar de mening van onze fractie niet bij voorbaat naar één sector of gebruiker worden gekeken, maar naar de daadwerkelijke herkomst van aangetroffen stoffen.

1. *Is GS bekend met de langdurige bestrijding van het mediterrane draaigatje in Alphen aan den Rijn en met de signalen dat bewoners daarbij zelf gedurende langere tijd bestrijdingsmiddelen gebruiken?*

Antwoord
Nee.

2. *Herkent GS het bredere vraagstuk dat ook particulier gebruik van bestrijdingsmiddelen, biociden en vergelijkbare consumentenproducten kan bijdragen aan de belasting van bodem en oppervlaktewater? Zo ja, in hoeverre wordt hiermee binnen het provinciale bodem- en waterbeleid rekening gehouden?*

Antwoord

Ja, in algemene zin. Biocide werkzame stoffen zoals DEET (om insecten te weren), permethrin (schurft- en luizenbestrijding) en imidacloprid (o.a. vlooienbestrijder voor huisdieren) worden regelmatig in het oppervlaktewater boven de geldende kwaliteitsnormen aangetroffen. Ook de Unie van Waterschappen heeft in het verleden (25 september 2025) aandacht gevraagd voor de problematiek dat werkzame stoffen afkomstig van biociden regelmatig het oppervlaktewater vervuilen.

Voor werkzame stoffen voor gewasbescherming geldt het beoordelingskader van de EU-verordening gewasbeschermingsmiddelen (EG) 1107/2009. Voor biociden betreft dit de EU-verordening biociden (EU) 528/2012. In de praktijk kan dit ertoe leiden dat bepaalde werkzame stoffen niet meer zijn toegelaten als gewasbeschermingsmiddel, maar wel als biocide. De waterschappen pleitten daarom voor aanvullende regelgeving om de impact van biociden op het water te verminderen. Provincie Zuid-Holland zal in IPO-verband (Interprovinciaal Overleg) bij het Rijk (I & W) eveneens aandringen op aanvullende regelgeving en/of strengere uitvoering van de bestaande regelgeving.

Bij meting van de werkzame stoffen afkomstig van biociden en gewasbeschermingsmiddelen kan niet altijd duidelijk worden nagegaan wat de bron is van een aangetroffen overschrijding. Het is aan het waterschap als het gaat om oppervlaktewater om hier qua communicatie op een verstandige manier mee om te gaan. Specifiek op metingen gestuurd beleid gericht op particuliere versus professionele toepassing van biociden en gewasbeschermingsmiddelen is praktisch niet uitvoerbaar.

3. *Heeft GS op basis van bestaande provinciale of waterschapsgegevens inzicht in de aanwezigheid in Zuid-Hollands oppervlaktewater van stoffen die óók voorkomen in voor particulieren verkrijgbare bestrijdingsmiddelen en biociden, waaronder deltamethrin? Zo ja, welk algemeen beeld komt daaruit naar voren?*

Antwoord

In de Bestrijdingsmiddelatlas waar de meetgegevens van de waterschappen in zijn opgenomen worden de resultaten gepresenteerd over het voorkomen van bestrijdingsmiddelen, dat wil zeggen gewasbeschermingsmiddelen én biociden¹. Hierbij zitten ook voor particulieren verkrijgbare middelen zoals deltamethrin.

Voor deltamethrin specifiek valt op te merken dat deze werkzame stof in Zuid-Holland niet als probleemstof wordt gezien. In het oppervlaktewater-monitoringsprogramma van Hoogheemraadschap Rijnland wordt gemeten op deltamethrin, maar is deze stof niet of nauwelijks gevonden. In de grondwater-monitoringsputten van de Provincie Zuid-Holland wordt op deltamethrin gemeten maar is het nog nooit vastgesteld².

¹ [Atlas Bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater](#)

² [Ondergrondgegevens | BROloket](#)

4. *In hoeverre is bij aangetroffen stoffen in het oppervlaktewater daadwerkelijk vast te stellen uit welke bron of toepassing deze afkomstig zijn? Wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen bijvoorbeeld professioneel gebruik, particulier gebruik, diergeneesmiddelen/antiparasitaire middelen en overige bronnen?*

Antwoord

Soms is dit wel mogelijk, en soms niet. De locatie van een meetpunt zegt in de praktijk veel over de mogelijke bron. Om hier meer vat op te krijgen wordt onderzoek gedaan. Zo moet onderzoek naar indirecte lozingen een beter beeld geven over welke stoffen, waaronder biociden, worden gebruikt en geloosd op het riool. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het influent van rioolwaterzuiveringen. Door de herziening van de EU-richtlijn stedelijk afvalwater, waardoor extra monitoringsverplichtingen ontstaan, zal dit beeld de komende jaren verder worden aangescherpt.

5. *Deelt GS de opvatting dat voor een effectieve aanpak van normoverschrijdingen en voor het behalen van de KRW-doelen een zo volledig mogelijk beeld nodig is van alle relevante bronnen, en dat bronduiding zoveel mogelijk op meetgegevens en herleidbare gegevens moet berusten?*

Antwoord

Voor Gedeputeerde Staten is een effectieve aanpak van normoverschrijdingen van groot belang. Dit vergt goed en gericht beleid dat is gebaseerd op feiten en herleidbare gegevens. Zoals hierboven gesteld zijn de bronnen van de gemeten waarden niet altijd eenduidig te herleiden. Daarbij is het te verwachten dat particulier gebruik gezien de locatie van toepassen eerder het rioolwater belast dan het regionale oppervlaktewater, c.q. het grondwater.

6. *Ziet GS aanleiding om de casus in Alphen aan den Rijn onder de aandacht te brengen van de gemeente en het betreffende waterschap en daarbij te vragen of de jarenlange professionele én particuliere bestrijding aanleiding geeft tot nadere aandacht voor mogelijke effecten op bodem, niet-doelorganismen en oppervlaktewater?*

Antwoord

Deze casus betreft particuliere biocide toepassing van deltamethrin. Zoals al beschreven kan bij meting van werkzame stoffen niet altijd duidelijk worden nagegaan wat de bron is van een aangetroffen overschrijding. Daarbij komt dat feiten en herleidbare gegevens de enige basis vormen voor goed en gericht beleid. Daarom zien Gedeputeerde Staten geen aanleiding de casus mediterrane draaigatje bij de gemeente Alphen aan de Rijn en Hoogheemraadschap Rijnland onder de aandacht te brengen.

Den Haag, 22 september 2026

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, plv. voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA ing. R. Tieman

